

سبک‌های فرزندپروری اینترنتی، احساس کهرتی و وابستگی به اینترنت در دانش‌آموزانسما بخشی^{۱*}، جلیل فتح‌آبادی^۲^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران
^۲ گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران**چکیده**

امروزه اینترنت به‌عنوان رسانه‌ای جهانی سبب شکل‌گیری شرایط جدیدی از تجربه‌های ارتباطی و ایجاد فرهنگی جدید است و از آنجا که مؤلفه‌های بسیاری در میزان وابستگی افراد به اینترنت نقش دارد، پژوهش حاضر باهدف تعیین ارتباط بین مؤلفه‌های سبک فرزند پروری اینترنتی (مؤلفه‌های صمیمیت و کنترل) و احساس کهرتی با وابستگی به اینترنت انجام شد. در یک مطالعه از نوع همبستگی ۱۸۵ شرکت‌کننده به روش نمونه‌گیری در دسترس از میان همه دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسط (کلاس دهم و یازدهم) مشغول به تحصیل شهر تهران در سال ۹۷-۱۳۹۶ انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های استفاده‌شده و سواس‌گونه از اینترنت، فرزند پروری اینترنتی و احساس کهرتی پاسخ دادند. یافته‌های حاصل از همبستگی و رگرسیون چندگانه نشان دادند بین متغیرهای احساس کهرتی و مؤلفه‌های صمیمیت و کنترل با وابستگی به اینترنت رابطه منفی معنی‌داری وجود داشت و همچنین احساس صمیمیت می‌تواند حدود ۱۹/۸ درصد و مؤلفه صمیمیت به همراه احساس کهرتی می‌تواند ۲۱/۵ درصد میزان وابستگی به اینترنت را پیش‌بینی کند، اما مؤلفه کنترل هیچ نقشی در میزان پیش‌بینی‌کنندگی وابستگی به اینترنت نداشت؛ بنابراین در این پژوهش این نتیجه رسید که احساس کهرتی و مؤلفه صمیمیت از عوامل مؤثر و پیش‌بینی‌کننده در وابستگی به اینترنت هستند.

کلیدواژه‌ها: سبک‌های فرزند پروری اینترنتی؛ کنترل؛ صمیمیت؛ احساس کهرتی؛ وابستگی به اینترنت**مقدمه**

اگرچه نوجوانان، از اینترنت با هدف ارضای نیازهای خود مانند یادگیری، خرید، معاشرت با دیگران، اجتماعی شدن و سرگرمی استفاده می‌کنند (وو و پنگ، ۲۰۱۶؛ وو، ۲۰۱۷)؛ اما، همین قشر سنی نیز نسبت به سایر گروه‌های سنی، آسیب‌پذیری بیشتری نسبت به استفاده بیش‌ازحد و وابستگی به اینترنت دارند. زیرا، هنوز از نظر جسمی یا ذهنی کاملاً رشد نیافته‌اند (ایچیندن، میر کرک، ویرمالست، اسپیکرمن و انجلس، ۲۰۰۸). وابستگی به‌طورکلی به معنی خو گرفتن و عمل اتوماتیک‌وار و بدون تفکر که منجر به تمایل غیرطبیعی یا مداومی که شخص نسبت به یک موضوع یا ماده پیدا می‌کند، تعریف می‌شود. وابستگی به اینترنت را می‌توان به‌عنوان «نوعی استفاده از اینترنت که منجر به ایجاد مشکلات روان‌شناختی، خانوادگی، اجتماعی، تحصیلی و حرفه‌ای در زندگی افراد می‌شود» تعریف نمود (هاوسون، ۲۰۰۳). بااین وجود کرک (۲۰۰۷) ترجیح داد از اصطلاح استفاده‌شده و سواس‌گونه از اینترنت (SUIC) استفاده کند. وابستگی به اینترنت می‌تواند منجر به ایجاد تأثیرات گوناگون منفی زیادی در زندگی نوجوانان شود و می‌تواند بر هیجانان و رفتار آن‌ها تأثیر بگذارد.

میزان استفاده از اینترنت در نوجوانان می‌تواند تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار گیرد. یکی از این عوامل سبک فرزندپروری والدین است (روسن، چپور، کریر، ۲۰۰۸؛ والک، بوتنا، دی ویورا و روستا، ۲۰۱۰؛ برگ، ۲۰۱۱، لیان، هانگ و یانگ، ۲۰۱۶). دیوریگر و لیوینگ استون (۲۰۱۲) بر نقش حیاتی والدین در کنترل میزان مصرف اینترنت فرزندان خود تأکید می‌کنند. بامریند (۱۹۹۱) سبک فرزندپروری والدین را به‌عنوان رفتارهای خاص پدر و مادر تعریف می‌کند که در تلاش برای اجتماعی کردن و کنترل فرزندان خود انجام می‌دهند. امروزه و با توجه به رشد روزافزون اینترنت بسیاری از والدین تمایل دارند تا میزان استفاده فرزندان خود از اینترنت را مدیریت کنند. از این-رو، سبک فرزندپروری اینترنتی عبارت است از مراقبت و مدیریت والدین در استفاده از اینترنت فرزندان خود (دهیر و اشرف، ۲۰۱۷). کنترل و صمیمیت والدین دو مؤلفه اصلی سبک فرزندپروری اینترنتی هستند. کنترل والدین به معنای میزان هدایت و نظارتی است که والدین بر رفتارهای اینترنتی فرزندان خود دارند و شامل راهنمایی‌ها، تعیین قوانین برای استفاده از اینترنت می‌شود. صمیمیت والدین شامل آموزش‌ها

* پست الکترونیک نویسنده مسئول: bakhshisama@gmail.com

و نصیحت‌هایی می‌شود که والدین در مورد استفاده از اینترنت به فرزندان خود می‌دهند و آن‌ها را حمایت می‌کنند (اوزگار، ۲۰۱۶) و توجه ارتباطی یا عشق بی‌قید و شرطی است که والدین نسبت به فرزند خود ابراز می‌کنند (والک و همکاران، ۲۰۱۰؛ ژانگ، لی و لی، ۲۰۱۴). اوزگار (۲۰۱۶) نشان داد که فرزندپروری والدین می‌تواند یک عامل تأثیرگذار در میزان استفاده اینترنتی فرزندان باشد. هوانگ و همکاران (۲۰۱۰) گزارش کردند که نوجوانان وابسته به اینترنت؛ صمیمیت کمتر در خانواده، مجازات و کنترل بیشتر، نادیده گرفته شدن بیشتر از جانب خانواده را بیان کرده‌اند. بعضی پژوهش‌ها نیز نشان دادند که مؤلفه کنترل یک رابطه مستقیم مثبت با تمایل وابستگی به اینترنت دارد (چو و لی، ۲۰۱۷) و گروهی دیگر از وجود رابطه معکوس معنی‌دار خبر می‌دهند (چائو و همکاران، ۲۰۱۶؛ کوک، کینوس، انتونیادو، آسدر و وولگاریدو، ۲۰۱۶؛ فلوروس و سیموس، ۲۰۱۶). پژوهش‌های دیگر حاکی از آن است که سبک فرزندپروری غفلت‌گرایانه که ناشی از صمیمیت پایین است، ارتباط معنی‌دار معکوس با وابستگی به اینترنت دارد (دوگان، بوزگیلی و بوزداس، ۲۰۱۵؛ اوزگار، ۲۰۱۶؛ چائو و همکاران، ۲۰۱۶؛ آناور پور، ۲۰۱۷؛ ژانگ، بای، جیانگ، یانگ و ژو، ۲۰۱۹).

در ایران نیز پژوهش‌ها نشان دادند سبک‌های فرزندپروری سلطه‌گر و بی‌توجه و مؤلفه صمیمیت به‌صورت مثبت و معناداری اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی می‌کنند و همچنین سبک فرزندپروری مقتدر و مؤلفه کنترل به‌صورت منفی و معناداری اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی می‌کنند (خانجانی، قنبری و نعیمی، ۱۳۹۷). اگرچه در اکثر این پژوهش‌ها از پرسشنامه فرزندپروری اینترنتی استفاده نشده است و تنها به بررسی نوع کلی‌تر فرزندپروری والدین پرداخته‌اند. در ایران نیز، این پرسشنامه برای نخستین بار مورد استفاده قرار می‌گیرد.

یکی دیگر از عوامل مهمی که میزان استفاده از اینترنت در نوجوانان را می‌تواند تحت تأثیر قرار دهد، احساس کهنتری است. بر اساس نظریه آدلر احساس کهنتری (Inferiority Feeling)، یک باور غیرواقعی و دائم در مورد پایین بودن توانایی‌های عقلانی و جسمانی است و زمانی بروز می‌کند که توانایی‌ها و نگرش‌های فرد، توسط دیگران مورد تردید یا رد قرار گیرد (آنسپجر و آنسپجر، ۱۹۶۴). هاسپر (۲۰۱۳) این واژه را برای بیان نداشتن عزت‌نفس مطرح می‌کند. همچنین آدلر بیان می‌کند احساس کهنتری با علاقه اجتماعی در ارتباط است و کسانی که کمبود روابط اجتماعی دارند و نمی‌توانند در اجتماع باشند، دچار این احساس می‌شوند؛ بنابراین، احساس کهنتری باعث نفس و احساس انزوا نیز ارتباط تنگاتنگی دارد. وقتی افراد با ناامیدی و احساس کهنتری روبه‌رو می‌شوند، برای کاهش این احساس و پیشگیری از خطرهای احتمالی، به دنبال یک مکانیزم جبرانی می‌روند (تان، ۲۰۱۸). این مکانیزم جبرانی، می‌تواند استفاده از اینترنت باشد و افراد از آن به‌عنوان ابزاری برای رسیدن به برتری استفاده کنند (ساجوا، ۲۰۰۴؛ بلوم و تیلور، ۲۰۱۵)؛ زیرا این افراد، در اینترنت می‌توانند به راحتی در یک محیط اجتماعی شرکت کرده (زورباز، ۲۰۱۳)، موفقیت‌هایی را که در زندگی واقعی تجربه نمی‌کنند به صورت غیرمستقیم تجربه کنند و حتی نیازهای خود مانند موفقیت، رضایت و روابط اجتماعی را ارضا کنند (ارکین-بساک و آیدین، ۲۰۱۹).

پژوهش‌های بسیار محدودی با موضوع تبیین ارتباط میان احساس کهنتری و وابستگی به اینترنت انجام شده است. ارکین-بساک و آیدین (۲۰۱۹) در پژوهشی نشان دادند که مؤلفه‌های احساس کهنتری ارتباط مثبت معناداری با استفاده مشکل‌زا از اینترنت دارند و می‌توانند تا حدود ۲۵ درصد، میزان استفاده مشکل‌زا از اینترنت را پیش‌بینی کنند. در پژوهش تان (۲۰۱۸) نیز رابطه مثبت معنادار میان تنهایی و عزت‌نفس با وابستگی به اینترنت گزارش شد. در ایران نیز، پژوهش‌ها از ارتباط مثبت معنادار تنهایی و ارتباط منفی معنادار عزت‌نفس با وابستگی به اینترنت خبر می‌دهند (قنبری، ۱۳۹۷؛ حق شناس و محمدی، ۱۳۹۷؛ کشاورز پور و فرهادی، ۱۳۹۷).

ایران با داشتن ۵۶ میلیون و ۷۰۰ هزار کاربر در سال ۱۳۹۶ (افزایش ۹ میلیونی کاربران نسبت به سال ۱۳۹۱) که معادل ۷۰ درصد از جمعیت ۸۰ میلیونی ایران هستند، مقام سیزدهم تعداد کاربران اینترنتی جهان را به خود اختصاص داده است (سازمان آمار جهانی، ۲۰۱۷). طبق بررسی‌های انجام گرفته، نوجوانان و جوانان عمده‌ترین قشر کاربران اینترنتی هستند؛ بنابراین بررسی عوامل مؤثر در ایجاد وابستگی اینترنتی در نوجوانان ایرانی امری ضروری به نظر می‌رسد تا از آسیب‌های احتمالی آتی جلوگیری شود؛ در این پژوهش برخلاف بسیاری از پژوهش‌های گذشته که بر روی گروه‌های دانشجویی انجام شدند، جامعه آماری ما دانش‌آموزان انتخاب شد. از این‌رو، پژوهش حاضر را با هدف تعیین رابطه بین مؤلفه‌های سبک فرزندپروری اینترنتی (مؤلفه‌های صمیمیت و کنترل) و احساس کهنتری با وابستگی به اینترنت انجام دادیم.

روش

شرکت‌کنندگان

طرح پژوهش حاضر، از نوع غیرآزمایشی و همبستگی بود. از آنجایی که بیشترین قشر کاربران اینترنتی را نوجوانان و جوانان تشکیل می‌دهند (بولن و هری، ۲۰۰۰) و تمایل آن‌ها به استفاده از اینترنت بیشتر است، جامعه آماری پژوهش حاضر، همه دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسط (کلاس دهم و یازدهم) شهر تهران در سال تحصیلی ۹۷-۹۶ را دربرمی‌گرفت. در این پژوهش برای نمونه‌گیری، به دلیل

محدودیت‌های موجود در انتخاب مدارس، از نمونه‌گیری در دسترس استفاده شد. در مجموع، ۱۸۵ دانش‌آموز به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند.

ابزار

پرسشنامه استفاده وسواس گونه از اینترنت (CIUS): این پرسشنامه دارای ۱۴ ماده بوده و توسط میرکرک و همکاران (۲۰۰۷) ساخته شده است و عواملی نظیر میزان تحمل نسبت به استفاده از اینترنت، میل و اشتیاق نسبت به آن، علائم ترک و اثرات منفی استفاده از اینترنت را می‌سنجد. این پرسشنامه به روش لیکرت (خیلی کم = ۱، کم = ۲، متوسط = ۳، زیاد = ۴، خیلی زیاد = ۵) نمره‌گذاری می‌شود. نقطه برش این پرسشنامه عدد ۳۷ محاسبه شده است و اگر مجموع نمره به‌دست‌آمده برای هر فرد در پرسشنامه بالاتر از ۳۷ باشد، نشان‌دهنده اعتیاد اینترنتی آن شخص خواهد بود (علوی و همکاران، ۱۳۸۹). در نسخه انگلیسی این پرسشنامه، اعتبار درونی در سه مرحله به ترتیب برابر با ۰،۸۹، بالاتر از ۰،۸۹ و ۰،۹ و روایی همزمان آن در دو مرحله برابر با ۰،۳۳ و ۰،۶۲ به‌دست‌آمده است (میر کرک و همکاران، ۲۰۰۹). در ایران نیز، ضریب آلفای کرونباخ آن، ۰،۸۹ به‌دست‌آمده است که نشان‌دهنده اعتبار بسیار مطلوب این آزمون است.

پرسشنامه فرزند پروری اینترنتی: یک پرسشنامه ۲۵ آیتمی است که بر اساس لیکرت ۵ درجه‌ای (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم، کاملاً موافقم) نمره‌گذاری می‌شود. این پرسشنامه دارای دو زیر مقیاس است: "کنترل والدین" که شامل سؤالات ۱ تا ۱۱ می‌باشد؛ چهار سؤال در مورد مراقبت والدین، دو سؤال در مورد متوقف کردن استفاده از اینترنت و پنج سؤال در مورد قوانین استفاده از اینترنت است و مقیاس "صمیمیت والدین" که شامل سؤالات ۱۲ تا ۲۵ هست؛ یازده سؤال در مورد ارتباط برقرار کردن والدین با فرزندان خود و سه سؤال در مورد حمایت والدین از فرزندان است. برای تفسیر نتایج آزمودنی‌ها، میانگین نمرات سؤالات هر مقیاس به دست می‌آید. محدوده‌ی نمره‌ی ۱ تا ۲، نشان‌دهنده پایین بودن و محدوده‌ی نمره‌ی ۳ تا ۵ نشان‌دهنده بالا بودن آن مقیاس است. ایاز و هرماز (۲۰۱۳) در پژوهش خود، ضریب آلفای کرونباخ را برای مقیاس کلی ۰،۹۴، مقیاس کنترل ۰،۸۶ و برای مقیاس صمیمیت ۰،۸۸ به دست آوردند. همچنین ضریب آلفای کرونباخ نسخه فارسی این پرسشنامه محاسبه شد و برای مقیاس کلی ۰،۹۶، مقیاس کنترل ۰،۹۴ و مقیاس صمیمیت ۰،۹۵ به دست آمد.

پرسشنامه احساس کهرتری: پرسشنامه احساس کهرتری با ۲۵ گویه و پاسخنامه ۵ گزینه (کاملاً مخالفم = ۰، مخالفم = ۱، نظری ندارم، ۲= موافقم=۳، کاملاً موافقم=۴) و نمرات برعکس در سؤال‌های ۴، ۶، ۱۶ و ۱۹ تهیه شده است. نمره پاسخ‌دهندگان، از مجموع جواب آن‌ها به دست می‌آید و نقطه برش این پرسشنامه، نمره ۴۱ است. نمرات بالاتر نشان‌دهنده احساس کهرتری و نمره پایین‌تر بیانگر سطح بالای اعتمادبه‌نفس (به‌عنوان نقطه مقابل احساس کهرتری) خواهد بود. اعتبار این پرسشنامه، با روش آلفای کرونباخ، ۰،۸۵ و به روش دونیمه کردن ۰،۸، به دست آمد.

شیوه اجرا

در ابتدا، برای جمع‌آوری اطلاعات، تعدادی از مدارس تهران به‌صورت در دسترس انتخاب شدند و سپس از هر مدرسه تعدادی از دانش‌آموزان انتخاب شدند و با کسب رضایت از آن‌ها برای شرکت در پژوهش، از آن‌ها خواسته شد تا پرسشنامه‌ها را با صداقت کامل تکمیل کنند.

نتایج

از ۱۸۵ دانش‌آموز دختر شرکت‌کننده در پژوهش حاضر، ۱۰۲ نفر از آن‌ها (۵۵،۱ درصد) دانش‌آموز مقطع دهم و ۱۶ سال سن و ۸۳ نفر از آن‌ها (۴۹،۹ درصد) دانش‌آموز مقطع یازدهم و ۱۷ سال سن داشتند. توزیع فراوانی متغیرهای وابستگی به اینترنت (متغیر ملاک)، مؤلفه‌های فرزند پروری اینترنتی و احساس کهرتری (متغیرهای پیش‌بین) به همراه میانگین و انحراف معیار آن‌ها در جدول ۱ گزارش شده است. پس از به دست آوردن شاخص‌های توصیفی، جهت بررسی این فرضیه که ارتباط میان متغیرها و میزان پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت از روی متغیرهای احساس کهرتری، کنترل و صمیمیت اینترنتی چقدر است، از همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه به شیوه گام‌به‌گام استفاده شد.

طبق داده‌های جدول همبستگی (جدول ۱)، ضرایب همبستگی به‌دست‌آمده نشان می‌دهند که میان متغیرهای احساس کهرتری و وابستگی اینترنتی، رابطه معکوس معناداری ($P \leq 0/01$) وجود دارد و با افزایش وابستگی به اینترنت، احساس کهرتری کاهش می‌یابد. همچنین از ابعاد فرزند پروری اینترنتی، صمیمیت و کنترل نیز با وابستگی به اینترنت رابطه منفی معناداری ($P \leq 0/01$) دارند و با کاهش کنترل و صمیمیت در فرزند پروری اینترنتی، وابستگی به اینترنت افزایش می‌یابد. سپس برای انجام رگرسیون گام‌به‌گام، در گام نخست

متغیر صمیمیت اینترنتی، به‌عنوان قوی‌ترین متغیر پیش‌بین وارد شد و توانست ۱۹/۸ درصد از واریانس وابستگی به اینترنت را پیش‌بینی کند ($F_{(1, 182)} = 44/86, p = 0/001$). در گام بعدی، مؤلفه‌ی احساس کهنتری وارد معادله شد و میزان پیش‌بینی واریانس وابستگی به اینترنت را به میزان به ۲۵/۵ درصد افزایش یافت. در واقع با اضافه شدن این متغیر، قدرت پیش‌بینی حدود ۲ درصد افزایش یافت ($p = 0/001$). نتایج این تحلیل نشان داد مؤلفه کنترل اینترنتی، هیچ قدرتی در پیش‌بینی وابستگی به اینترنت ندارد. ($F_{(2, 181)} = 24/80$)

جدول ۱

شاخص‌های توصیفی و ضرایب همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴
۱. وابستگی به اینترنت	۱			
۲. احساس کهنتری	-۰/۱۵۲*	۱		
۳. صمیمیت	-۰/۳۹۳**	۰/۵۸۱**	۱	
۴. کنترل	-۰/۱۸۲*	۰/۵۱۷**	۰/۶۷۳**	۱
میانگین	۴۰/۴۰	۴۸/۲۴	۲/۸۷	۲/۵۳
انحراف معیار	۱۳/۵۳	۱۷/۲۰	۱/۰۰	۱/۰۳

بحث

پژوهش حاضر، باهدف تعیین رابطه بین مؤلفه‌های سبک فرزندپروری اینترنتی (مؤلفه‌های صمیمیت و کنترل) و احساس کهنتری و وابستگی به اینترنت انجام شد. نتایج نشان داد میان وابستگی به اینترنت و احساس کهنتری، رابطه معکوس وجود دارد. این نتیجه با پژوهش‌های ارکین-سبک و آیدین (۲۰۱۹)، تان (۲۰۱۸)، حق‌شناس و محمدی (۱۳۹۷)، کشاورز پور و فرهادی، (۱۳۹۷) ناهمسو است. نتیجه مطالعه قاسم‌زاده و همکاران (۱۳۸۶) بین تنهایی و عزت‌نفس با اعتیاد به اینترنت ارتباط نشان نداد. در نوجوانی احساس کهنتری بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود و می‌تواند سرچشمه واکنش‌های دفاعی متعددی گردد (دابسون، ۲۰۰۵). یکی از این مکانیزم‌های دفاعی، کوشش در جهت کاهش سطح تنش است (دادستان، ۱۳۷۶) تا این مکانیزم فرد را در برابر احساس نارسایی، حمایت کند (آدلر، ۲۰۰۵). دختران نوجوان از ترس برملا شدن نقص‌های خود به دوری از صفحات مجازی می‌پردازند. احساس کهنتری ممکن است تا جایی پیش رود که افراد حرمت خود را از دست بدهند و هیچ تلاشی نکنند (آدلر، ۲۰۰۵).

همچنین نتایج نشان داد مؤلفه صمیمیت با وابستگی به اینترنت، رابطه معکوس دارد. این نتیجه، با پژوهش‌های لین و فن گائو (۲۰۱۳) و هوانگ و همکاران (۲۰۱۰) هم‌راستا است. سبک فرزندپروری غفلت‌گرایانه که ناشی از صمیمیت پایین است، باعث افزایش احتمال وابستگی به اینترنت می‌شود (آنتور پور، ۲۰۱۷؛ اوزگار، ۲۰۱۶؛ چائو و همکاران، ۲۰۱۶؛ دوگان، بوزگیلی و بوزداس، ۲۰۱۵؛ ژانگ، بای، جیانگ، یانگ و ژو، ۲۰۱۹). صمیمیت اینترنتی، آموزش‌هایی هستند که والدین به فرزندان خود می‌دهند تا آن‌ها را از خطرات دنیای مجازی آگاه کنند (فیلیمینگ و همکاران، ۲۰۰۶)؛ و در کنار آن، عشق و حمایت لازم را برای فرزندان خود محیا کنند (اوزگار، ۲۰۱۶)؛ اما هر چه این آموزش‌ها و صمیمیت در خانواده کاهش یابد ممکن است محیطی فراهم شود که نوجوان احساس تنهایی کند و سعی کند این کمبودها را از راه‌های دیگری مانند گسترش ارتباطات خود با دوستان یا افراد غریبه از طریق اینترنت جبران کند. استفاده امن و مناسب از اینترنت با حمایت والدین به وقوع می‌پیوندد (فلمینگ، گرینتری و همکاران، ۲۰۰۶).

افزون بر این نتایج نشان داد بین کنترل و وابستگی به اینترنت رابطه معکوس وجود دارد. کنترل والدین در استفاده از اینترنت می‌تواند استفاده از اینترنت فرزندان را کاهش دهند؛ اگرچه این مؤلفه نقشی در پیش‌بینی میزان وابستگی به اینترنت نداشت. تحقیقات پیشین نیز در مورد نقش کنترل اینترنتی، ضدونقیض می‌باشد. به‌طوری‌که بعضی تحقیقات نشان داده‌اند مؤلفه کنترل رابطه مستقیم با تمایل وابستگی به اینترنت دارد (چو و لی، ۲۰۱۷) و گروهی دیگر از وجود رابطه معکوس خبر می‌دهند (چائو و همکاران، ۲۰۱۶؛ کوک کینوس، انتونیدو، آسدر و وولگاریدو، ۲۰۱۶؛ فلوروس و سیموس، ۲۰۱۶). این نتایج متفاوت می‌تواند ناشی از تفاوت‌های فرهنگی در کشورهای مختلف باشد که در نتیجه بر نوع کنترلی تأثیر می‌گذارد که والدین بر فرزندان خود دارند. علاوه بر این سن و جنسیت گروه نمونه نیز، می‌تواند از عوامل تأثیرگذار باشد؛ زیرا برخی پژوهش‌ها بیان می‌دارند با افزایش سن، میزان کنترل والدین نیز کاهش می‌یابد (لیوینگستون، ۲۰۱۴). پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی تفاوت‌های جنسیتی وارد پژوهش شوند و از گروه‌های سنی پایین‌تری به عنوان نمونه پژوهش استفاده شود تا تأثیرات فرزندپروری اینترنتی والدین بر آن‌ها بیشتر نمایان شود.

منابع

- خانجانی، مهدی؛ قنبری، فرشته؛ نعیمی، ابراهیم (۱۳۹۷). بررسی ارتباط کارکرد خانواده، سبک دلبستگی و سبکهای تربیتی والدین با اعتیاد به اینترنت در نوجوانان. *فصلنامه فرهنگ مشاوره و رواندرمانی*، ۱۰، ۸۸۴-۸۲۸.
- شاهرودی، شیلا؛ صفاریان، سعید (۱۳۹۴). رابطه بین شیوه‌های فرزندپروری والدین با اعتیاد به اینترنت دانش آموزان مقطع متوسطه. *کنفرانس بین المللی پژوهش‌های نوین در علوم انسانی*. تهران: موسسه مدیران ایده پرداز پایتخت ویرا.
- صمدیان، شیما (۱۳۸۷). *اعتبار یابی، رواسازی و استاندارد ساختن شاخص مقایسه ای احساس کهنتر*. پایان نامه کارشناسی ارشد منتشر نشده. دانشگاه شهید بهشتی.
- صیادی، گونا؛ گل محمدیان، سجدا؛ رشیدی، علیرضا (۱۳۹۶). اثر بخشی طرحواره درمانی بر احساس کهنتری دختران نوجوانان خانواده های طلاق. *پژوهش های روانشناسی بالینی و مشاوره*، ۱، ۸۹-۱۰۰.
- عقلی، ویدا. (۱۳۹۷). *رابطه احساس تنهایی، عزت نفس اجتماعی و صفات هوش عاطفی با اعتیاد به اینترنت، همایش ملی روان شناسی و سلامت با محوریت خانواده و زندگی سالم*. همایش ملی روان شناسی و سلامت با محوریت خانواده و زندگی سالم. شیراز: دانشگاه شیراز.
- علوی، سلمان؛ جنتی فرد، فرشته؛ اسلامی، مهدی؛ رضا پور، حسین (۱۳۹۸). *روایی، پایایی و تحلیل عاملی مقیاس استفاده وسواس گونه از اینترنت در کاربران دانشجوی دانشگاه اصفهان*. مدیریت اطلاعات سلامت، ۴، ۷۲۴-۷۱۵.
- غیور، فاطمه؛ گراوند، یونس؛ اسدی، شیلا؛ آقامحمدیان شریف، حمیدرضا (۱۳۹۶). *پیش بینی آمادگی اعتیاد به اینترنت بر اساس سبک تربیتی والدین و جو روانی اجتماعی کلاس در دانش آموزان*. اولین کنفرانس بین المللی الگوهای مدیریت در عصر پیشرفت. تهران: پژوهشکده دولت اسلامی، پژوهشگاه علوم انتظامی مطالعات اجتماعی ناجا.
- کاظمی، آرزو؛ هاشمی، تورج؛ ماشینی عباسی، نعیمه (۱۳۹۶). *احساس تنهایی، خودکارآمدی اجتماعی و اعتیاد به اینترنت*. *روانشناسی معاصر*، ۱۲، ۱۳۶۸-۱۳۶۴.
- کشاورزی پور، مهسا؛ فرهادی، هادی (۱۳۹۷). *بررسی شیوع اعتیاد به اینترنت و ارتباط آن با عزت نفس، افسردگی و سبک های هویتی در دانش آموزان دوره اول متوسطه شهر اصفهان*. چهارمین همایش بین المللی افق های نوین در علوم تربیتی، روانشناسی و آسیب های اجتماعی. تهران: انجمن افق نوین علم و فناوری.
- Ansbacher, H. L., & Ansbacher, R. R., (Edited). (1956). New York: New York: Harper Torchbook.
- Ayas, T., & Horzum, M. B. (2013). Internet addiction and Internet parental style of primary school students. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 4, 46-57.
- Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *The Journal of Early Adolescence*, 11, 56-95.
- Bloom, Z. D., & Taylor, D. D. (2015). New problems in today's technological era: an Adlerian case example. *Journal of Individual Psychology*, 71, 163-173.
- Chou, C., & Lee, Y. H. (2017). The Moderating Effects of Internet Parenting Styles on the Relationship Between Internet Parenting Behavior, Internet Expectancy, and Internet Addiction Tendency. *The Asia-Pacific Education Researcher*, 26, 137-146.
- Dhir, A., & Khalil, A. (2018). Underpinnings of Internet Parenting Styles: The Development and Validation of the Internet Parenting Scale Using Repeated Cross-Sectional Studies. *Educational Computing*, 56, 1149-1175.
- Dogan, H., Bozgeyikli, H., Bozdas, C. (2015). Perceived Parenting Styles as Predictor of Internet Addiction in Adolescence. *International Journal of Research in Education and Science*, 1, 167-174.
- Eijnden, R. J., Meerkerk, G. J., Vermulst, A. A., Spijkerman, R., & Engels, R. C. (2008). Online communication, compulsive Internet use, and psychosocial well-being among adolescents: a longitudinal study. *Dev Psychol*, 44, 655-665.
- Ergun-Basak, B., Aydin, M. (2019). Problematic Internet Use in Terms of the Purposes of Internet Use, Irrational Beliefs, Feelings of Inferiority, and Gender. *Addicta: The Turkish Journal On Addictions*, 6, 469-494.
- Fleming, J., Greentree, S., Cocotti-Muller, D., Elias, K., & Morrison, S. (2006). Safety in cyberspace. *Youth and Society*, 38, 135-154.
- Hasper, J. (2013). Management of inferior feelings and addictive behaviors. Unpublished MA Thesis. The Faculty of the Adler Graduate School.
- Huang, X., Zhang, H. Li. M., Wang, J., Zhang, Y., & Tao, R. (2010). Mental health, personality, and parental rearing styles of adolescents with Internet addiction disorder. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 13, 401-406.
- Kit-Aun, T. (2018). The Effects of Personal Susceptibility and Social Support on Internet Addiction: an Application of Adler's Theory of Individual Psychology. *Ment Health Addiction*, ?, 1-11.
- Kokkinos, C. M., Antoniadou, N., Asdre, A., & Voulgaridou, K. (2016). Parenting and Internet Behavior Predictors of Cyber-Bullying and Cyber-Victimization among Preadolescents. *Deviant Behavior*, 37, 439- 455.
- Lam, C. (2016). Parenting approaches, family functionality,. *BMC Pediatrics*, 16, 1-10.
- Leung, L., & Lee, P. S. N. (2012). The influences of information literacy, Internet addiction and parenting styles on Internet risks. *New Media & Society*, 14, 117-136.

- Lian, L., You, X. Q., Huang, J., & Yang, R. J. (2016). Who overuses smartphones? Roles of virtues and parenting style in smartphone addiction among Chinese college students. *Computers in Human Behavior*, 65, 92-99.
- Özgür, H. (2016). The relationship between Internet parenting styles and. *Computers in Human Behavior*, 60, 411-424.
- Rosen, L. (2008). The association of parenting style and child age with parental limit setting and 650 adolescent MySpace behaviour. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 29, 459-471.
- Sachau, B. (n.d.). *Individual psychology in the teaching of foreign language and literature: a new approach in foreign language pedagogy and an Adlerian interpretation of selected works by Theodor Storm*, Unpublished doctoral dissertation, The Pennsylvania State University.
- Tur-Porcar, A. (2017). Parenting styles and Internet use. *Psychology & Marketing*, 34, 1016-1022.
- Valcke, M., Schellens, T., Van Keer, H., & Gerarts, M. (2007). Primary school children's safe and unsafe use of Internet at home and at school: An exploratory study. *Computers in Human Behavior*, 23, 2838-2850.
- Yu-Hsuan.L., Susan. S. F. (2013). Association between morningness-eveningness and the severity of. *Sleep Medicine*, 14, 1398-1404.
- Zhang, R., Bai, B., Jiang, S., Yang, S., & Zhou, Q. (2019). Parenting styles and internet addiction in Chinese adolescents: Conscientiousness as a mediator and teacher support as a moderator. *Computers in Human Behavior*, 101, 144-150.
- Zorbaz, O. (2013). *Investigation of problematic internet use in scope of social*. Masters Thesis. Hacettepe University, Ankara.